

societat catalana de sociologia
de l'institut d'estudis catalans

associació catalana de sociologia

Núm. 62

octubre 2000

Sopar-Col·loqui sobre Sociologia de la Immigració

L'Associació Catalana de Sociologia, en col·laboració amb l'Acadèmia de Ciències Mèdiques, secció del Maresme, organitza un sopar-col·loqui sobre el tema:

Sociologia de la immigració.

L'acte tindrà lloc al Restaurant XALANA, al Carrer del Carme, 40, de Barcelona, el dijous dia 26 d'octubre, a les 21,00 hores.

El número 8 de la Revista Catalana de Sociologia, que tracta d'aquest tema, és el referent sobre el que s'estructurarà el debat.

El preu del sopar és de 3.000 PTA. per als socis i 3.500 per als qui no són socis. Per als estudiants que són socis, els preu és de 2.000 i els que no ho són hauran de pagar 3.000. Els interessats a assistir-hi haurien de notificar-ho, abans del 24 d'octubre, al Servei d'Informació de l'IEC (tel. 932 701 621, a/e informacio@iec.es). El pagament pot fer-se per transferència bancària al compte corrent núm: 2100 0963 62 0200027465 (cal enviar el comprovant de la Caixa per fax, núm. 932 701 1809). Els socis també poden abonar el tiquet mitjançant un rebut carregat directament al compte corrent on domiciliem la quota de soci.

En fer la reserva, cal manifestar el tema de la taula en que es prefereixi participar. Tot seguit es mostra l'estructura del debat.

SUMARI

Sopar-Col·loqui sobre Sociologia de la
Immigració

Assignatura de tria lliure

Parlant d'immigrants

I Congrés Català de Joves Sociòlegs i Sociòlogues

Coordinació: Eulàlia Solé

Secretària: Montse Camps

Societat Catalana de Sociologia

Filial de l'Institut d'Estudis Catalans

Carrer del Carme, 47

08001 Barcelona

Tels. 93 270 16 20/51

Fax: 93 270 11 80

Correu electrònic: scs@iec.es

Plana web: iec.es/scs

Estructura del Debat

S'estructurarà al voltant de dues taules:

1. Immigració i polítiques d'integració.

Ponent: Carlota Solé. Catedràtica de Sociologia de l'UAB.

2. Qualitat de vida, salut i immigració.

Ponent: Dr. Xavier de Balanzo. Cap del Servei de Cures Intensives de l'Hospital de Mataró.

Les persones convocades al Debat són:

- Il·lma. Sra. Katy Carreras. Regidora de Ciutat Vella, Barcelona
- Il·lustre. Sr. Joaquim Ferrer. Senador i Ex Conseller de Cultura de la Generalitat
- Il·lm. Sr. Rafael Hinojosa. President de la Comissió d'Immigració del Parlament de Catalunya
- Il·lm. Sr. Manel Mas. Alcalde de Mataró
- Il·lm. Sr. Àngel Miret. Secretari General per la Immigració, Generalitat de Catalunya
- Sr. Josep Ribera. Director Fundació CIDOB
- Sr. Ramon Sitjà. Ex alcalde de Manlleu
- Sr. Mohamed Zain. President de la Societat Cultural Islàmica
- Un representant d'una associació d'immigrants subsaharians

Assignatura de tria lliure

LA RECERCA SOCIOLÒGICA A CATALUNYA

Com en anys anteriors, l'Associació Catalana de Sociologia i l'Institut d'Estudis Catalans ofereixen l'Assignatura de tria lliure *La Recerca Sociològica a Catalunya*.

Una novetat es que per aquest curs 2000/2001 s'està tramitant l'obtenció de 3 crèdits de lliure elecció per als estudiants de Sociologia de segon cicle de la Universitat de Barcelona i de la Universitat Autònoma de Barcelona. Així que es conegui la decisió, quan hagi estat presa, es posarà immediatament en coneixement.

Introducció del Professor Coordinador del Curs, Raimon Bonal

L'experiència adquirida demostra que aquesta oferta de l'Associació acaba essent molt interessant, des del moment que es brinda allò que els ensenyaments acadèmics no solen oferir: un contacte directe dels alumnes amb el món de la recerca empírica i aplicada a Catalunya. La diversitat de centres visitats representa una petita mostra del que hi ha al sector professional: l'empresa privada, la del sector públic i la vinculada directament a centres universitaris.

Aquest curs de lliure elecció, o tria lliure, acaba essent d'una utilitat intel·lectual inqüestionable, tot i que es troba condicionat a haver de fer una oferta obligadament reduïda. Alguns espais del centres visitat són limitats, i no poden acollir més persones.

Esperem que l'Associació Catalana de Sociologia pugui seguir treballant en aquesta línia de servei.

Curs 2000-2001

A qui va dirigit?: Prioritàriament, als estudiants de les llicenciatures de Sociologia del segon cicle de la carrera. També als estudiants de qualsevol dels doctorats dels Departaments o Facultats. El curs no està tancat a cap alumne de qualsevol facultat de Catalunya, tenint compte que el nombre de places és forçosament limitat.

Durada del curs: 30 hores, en deu sessions de tres hores. Per a obtenir els crèdits als quals dóna dret el curs cal assistir obligatòriament a totes les sessions que s'efectuen. La temporalitat va del gener al mes de maig del 2001 amb dues trobades mensuals en horari de tarda.

Inscripció: Cal formalitzar-la a la secretaria de la Societat Catalana de Sociologia: carrer Maria Aurèlia Capmany, 14-16. Telèfon: 93 324 85 81 (Montserrat Camps). Centralita: 93 324 85 85. Quan hi hagi validació de crèdits, hi ha d'haver-hi una autorització prèvia del Cap d'Estudis.

Preu d'inscripció: Socis de l'Associació Catalana de Sociologia: 1.500 PTA. No socis: 9.000 PTA.

Nombre de les places: 15, per rigorós ordre d'inscripció.

Programa

Sessió 1^a: (dijous, 25 de gener):
IEC (Institut d'Estudis Catalans), Carme, 47, 08001 Barcelona
Tel. 93 270 16 20/21.

Introducció. Recerca fonamental i recerca aplicada. La investigació sociològica en el context del mercat i de l'empresa. La teoria sociològica i la recerca operativa. Us de materials quantitius i qualitius. Fonts documentals i fonts vives.

Sessió 2^a (dijous, 8 de febrer):
CIREM (Centre d'Investigació i Recerca de la Mediterrània), Travessera de les Corts, 39-43, lateral 2^a, 08028 Barcelona
Tel. 93 402 25 75.

Sessió 3^a (dijous, 22 de febrer):
Equip Estudis, carrer de Muntaner 178, 5e 1^a, 08036 Barcelona
Tel. 93 321 18 81.

Sessió 4^a (dijous, 8 de març):
CERC (Centre d'Estudis i Recerques Culturals, Diputació de Barcelona, carrer Montalegre, 7, 08001 Barcelona
Tel. 93 402 25 75.

Sessió 5^a (dijous, 22 de març):
GRET (Educació i Treball, Institut de Ciències de l'Educació), Universitat Autònoma de Barcelona, Edifici Rectorat, 08193 Bellaterra
Tel. 93 581 25 89.

Sessió 6^a (dijous, 5 d'abril):
CREA (Centre de Recerca en Educació d'Adults), Vall d'Hebró, 171, edifici Llevant, despatxos 12-13, 08035 Barcelona
Tel. 93 403 50 99.

Sessió 7^a (dijous 26 d'abril):
QUIT (Vida Quotidiana i Treball) Edifici B, 2n pis, Facultat de Ciències Polítiques i Sociologia, Universitat Autònoma, de Barcelona, 08193 Bellaterra
Tel. 93 581 24 05.

Sessió 8^a (dijous, 10 de maig):
EARHA (Equip d'Assessorament i Rehabilitació d'Habitatges), Rambla de Catalunya, 75, 2n, 08007 Barcelona
Tel. 93 215 65 44.

Sessió 9^a (dijous, 26 de maig): GES (Gabinet d'Estudis Socials), carrer d'Aragó, 281, 2n 2^a, 08009 Barcelona
Tel. 93 215 88 15.

El Programa que se seguirà a cada centre és el següent:

- a) origen del centre i circumstàncies que van afavorir la seva creació,
- b) estratègies, dificultats i viabilitat del projecte inicial,
- c) plantejaments teòrics i metodològics de la recerca que es porta a terme,
- d) exemple concret d'una recerca, des dels inicis de la demanda al producte final, i
- e) col·loqui amb el director i/o els treballadors del centre.

Sessió 10^a (dijous, 16 de juny): IEC (Institut d'Estudis Catalans), carrer del Carme, 47, 08001 Barcelona
Tel. 270 16 21/20.

Balanç comparatiu del que ha estat observat durant el curs, fent una anàlisi col·lectiva i dialògica entorn de l'experiència acumulada. S'inclou una prova avaluativa obligada i escrita sobre els coneixements apresos amb el rigor i exigència pròpies i específiques de qualsevol avaluació; és a dir, un examen sobre els continguts.

Parlant d'Immigrants

IMMIGRANTS. INTEGRACIÓ O DESINTEGRACIÓ?

Si cerquem una definició del vocable immigració, podem trobar, per exemple, la d'*absentar-se temporalment del propi país per anar a treballar en un altre*. Ara bé, una cosa són les definicions teòriques i una altra, la cosmovisió que la societat receptora sustenta. Socialment, als directius i executius japonesos o alemanys establerts entre nosaltres no se'ls aplicaria mai el qualificatiu d'immigrants. Per extensió, l'emigració que ens arriba procedent de la Unió Europea s'engloba en el grup d'estrangers, ningú no els diu immigrants. Aquests només són els àrabs pobres que procedeixen de països subdesenvolupats, els negres, els filipins. Aquells que, en conseqüència, pateixen una exclusió social fomentada des del propi país d'acolliment.

Per quina raó emigra la gent pobre, què espera trobar al país estranger? Segons un estudi realitzat per Jordi Garreta a la Universitat de Lleida¹, el motiu primordial és el de millorar les seves condicions de vida per mitjà del treball (44,4%). En menor mesura (un 26%), ho fa per motius polítics. Quant a l'elecció del lloc de destí, més enllà d'escollir un país determinat, o simplement de tenir-hi accés, es trien comarques, províncies, ciutats. Partint de l'emmirallament que en general exerceix el context occidental, en l'assentament en una o altra zona influeix la presència de parents o amics (en un 36%), el coneixement que n'obtenen quan ja han arribat (25,5%) o l'haver-ne sentit parlar en el seu país d'origen (7%). Val a deduir que, en bona part, emigren sense tenir clar on aniran a parar. El que compta és deixar enrera unes condicions de vida no satisfactòries per explorar-ne unes de millor.

El que de fet interessa conèixer és el grau d'integració assolit per uns grups socials que

sovint es converteixen en unes minories ètniques fàcilment estigmatitzables. S'integren, es barregen amb la població autòctona? Voldrien fer-ho i no els ho permeten? En realitat són ells els que prefereixen restar aïllats amb els seus iguals?

L'estudi esmentat es va realitzar entre immigrants africans i asiàtics a comarques de Lleida i d'Osca.² Segons les respostes obtingudes dels enquestats, ni estan totalment segregats ni volen estar-ho. En una gran proporció (69%), no es mostren d'acord en mantenir relacions només amb els seus compatriotes. En conseqüència, es mostren satisfets de tenir amics catalans (83,6%). Ara bé, també és cert que es formen unes xarxes socials a partir de la cultura comuna i, en gran part, del nivell econòmic assolit. Malauradament, la xenofòbia no es circumscriu a les capes socials dominants respecte de les capes subordinades. Entre aquestes creix també el menyspreu cap a col·lectius que consideren inferiors. Així, els magribins subestimen els negres subsaharians. En una tònica més rocambolesca, puix que pertanyen a la societat que els acull, defugen el contacte amb l'ètnia gitana. Tot titllant els gitanos de diferents, de rars, no demostren cap interès en compartir ni barris ni espais d'oci. En comptades ocasions, es relacionen només a la feina. Es fan paleses, doncs, unes aspiracions de mobilitat social ascendent que els obliguen a apartar-se dels que objectivament o subjectivament col·loquen en els esglaons inferiors.

¿Poden, els indicadors anteriors, avalar la tesi de Manuel Delgado de que es un "acte primordial del racisme dels nostres dies negar a certes persones considerades diferents la possibilitat de passar desapercibudes"?³ La reflexió a fer-se és si els immigrants volen veritablement passar desapercibuts. Cal preguntar-se si les expectatives i necessitats respecte de la societat que els envolta són les mateixes per a l'alt càrrec japonès, que també és estranger i també és diferent, que per al peó.

Al peonatge, als immigrants establerts en aquests barris perifèrics que els autòctons prefereixen considerar invisibles, més aviat els

ha de provocar temor la indiferència que els manté immersos en guetos, que passa per alt l'extrema explotació laboral a que es veuen sotmesos i que consent que visquin en condicions infrahumanes. Si el que volen és que els "siguin atorgats drets civils i humans que tothom hauria de reconèixer, simplement pel fet de ser-hi presents"⁴, sembla que la indiferència social no pot aportar la solució.

La desintegració consisteix en que els d'una mateixa procedència es concentren en barris on a penes poden cridar l'atenció. En que es congreguin en llocs de treball ocupats majoritàriament per immigrants pobres. A les feines realitzades per africans i asiàtics, ells representen un 32,5% de la plantilla, en el cas dels legals. Pel que fa als il·legals, la xifra arriba al 58%. Cal suposar que la ingerència en les seves vides per part d'organitzacions humanitàries, com ara SOS Racisme, els resulta més útil que la mera indiferència. Que són més vàlides la tasca sindical, certament limitada, i les accions polítiques de l'esquerra per aconseguir una Llei d'Estrangeria menys nefasta que no pas el cultiu de l'anonimat.

La indiferència sempre serà més desitjable que el menyspreu, és cert, però també és veritat que no resol ni la fam, ni les condicions d'habitatge, ni l'exclusió social. Més que la despreocupació, el que cal assolir és el respecte envers les ètnies, els colors, les cultures. Però també l'interès per les condicions materials i, fins hi tot, emocionals. Es tracta d'assumir com a natural l'existència d'una societat progressivament multirracial. Un veïnat compost per persones de diverses procedències on la gent s'interessés per la salut i la família, on se saludés pel nom, esdevindria tan desitjable per als nadius com per als estrangers, inclosos els catalogats com a immigrants.

En una societat classista i desigual com la del segle XIX es practicava un costum recomanable. A les cases de pisos s'hi estaven rics i pobres. Els uns vivien a l'entresol o al principal; els altres, com més pobres, més enlaire. No hi havia ascensors y havien de pujar escales. Tanmateix, tots trepitjaven els mateixos carrers y gaudien de la mateixa ombra dels arbres. Els immigrants

s'integraven amb rapidesa. D'antuvi continuaven essent més pobres, però aviat compartien llengua i hàbits. La font de la desintegració són el guetos, la invisibilitat interessada per part d'aquell que mira sense veure, l'explotació despreocupada. El cultiu d'un racisme que es tradueix en aquest *30% d'espanyols que creu que els immigrants provoquen l'augment de la delinqüència*. Però, la delinqüència de qui?, hem de preguntar-nos. Per part dels propis immigrants o perquè la seva presència enfurisma els racistes que els ataquen? Era un titular de diari, no explicitava res més, no calia. Només creava corrents d'opinió.

¹ *Perspectiva Social*, nº 41. ICESB, Barcelona, 1999, pp. 37 a 60.

² *Ib.* p. 44.

³ Anonimat i ciutadania. Dret a la indiferència en contextos urbans. *Revista Catalana de Sociologia*, nº 10, Barcelona, desembre 1999, p. 15.

⁴ *Ib.* p. 16.

Eulàlia Solé
eulalia.sole@upcnet.es

I CONGRÉS CATALÀ DE JOVES SOCIÒLEGS I SOCIÒLOGUES

Estudis, Recerca i Treball

Barcelona 15 i 16 desembre de 2000

L'Associació de Llicenciats i Estudiants de Sociologia de la Universitat de Barcelona, entitat adherida a l'Associació Catalana de Sociologia, i el col·lectiu Estudiants de

Llicenciatura i Doctorat de Sociologia de la Universitat Autònoma de Barcelona, obren un procés de convocatòria perquè el cap de setmana setmana del 15-16 de desembre del 2000 es celebri a Barcelona un congrés català d'estudiants de llicenciatura, doctorat, nous i noves llicenciats/es i joves investigadors/es de Sociologia.

La convocatòria d'aquest Congrés s'adreça principalment als i les estudiants de les llicenciatures i els doctorats de sociologia de la Universitat de Barcelona i la Universitat Autònoma de Barcelona. No obstant, el nostre interès també és transcendir el marc d'aquestes dues universitats: el Congrés vol esdevenir un punt de trobada, de connexió i dinamització de l'espai dels nous llicenciats, en concret el dels estudiants de tercer cicle, postgraus, màsters i, en general, d'aquells sociòlegs i sociòlogues que s'hagin encetat en l'àmbit del treball, tant pel que fa a la recerca com en altres ocupacions de contingut sociològic. En síntesi, pretenem que el congrés es caracteritzi pel fet de facilitar la intervenció i l'adquisició d'informació a estudiants i a persones encara poc iniciades en l'àmbit de la sociologia.

A la llum de les consideracions precedents, la convocatòria del congrés pretén assolir tres objectius:

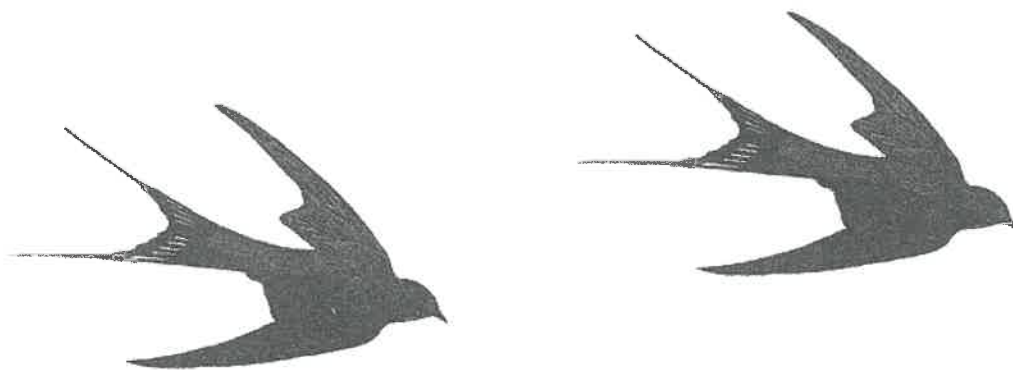
- a) *Accedir i difondre la informació sobre les línies de recerca que es donen avui a Catalunya* i, també, discutir en torn de quines gaudiran de major vigència en el futur. A tal efecte, es convidarà a la participació en el Congrés als centres de recerca i els gabinets que, des de les universitats i l'àmbit privat, es dediquin al treball sociològic.
- b) *Conèixer i valorar la presència de la Sociologia en el mercat de treball*, per tal de facilitar una composició de lloc pel que fa a la informació sobre sortides professionals en l'àmbit de la Sociologia.

- c) Aprofitar el marc del congrés per *desenvolupar l'associacionisme dins dels estudis de Sociologia a Catalunya*, partint de la base de l'experiència d'ALIES i de la seva adhesió a l'ACS, que tingui com a finalitat fonamental vetllar per l'excel·lència científica de la nostra disciplina.

En torn dels objectius presentats s'organitzaran els grups de treball del congrés i les taules rodones. En els primers els treballs que es presentin hauran d'estar vinculats a recerques que s'incloguin en les àrees enunciades en els grups de treball, que són: Polítiques Socials i Sociologia Política, Sociologia de l'Educació, Sociologia del Treball i les Organitzacions, Sociologia del Gènere, Sociologia de la Cultura, Àmbits Fonamentals de la Sociologia (metodologia, epistemologia i tècniques d'investigació social).

La finalitat de les taules rodones serà discutir públicament sobre la situació present i les possibles projeccions de futur de la Sociologia en la recerca i el mercat de treball. I, pel que fa al darrer objectiu, la idea és convocar una assemblea general sobre associacionisme que permeti vetllar per l'excel·lència científica de la nostra disciplina en el marc de les nostres universitats. L'organització d'aquesta assemblea i les seves resolucions constituirà l'última activitat del Congrés.

Xavier Godàs
Cjsoc@iec.es
Jgodas@eco.ub.es

Publicacions dels socis

- Qualsevol ressenya de les publicacions, estudis o investigacions dels nostres socis serà ben rebuda i publicada.
- Si desitgeu publicar un article, poseu-vos en contacte amb la Junta o amb la secretària de l'ACS.
- També exposarem qualsevol informació sobre jornades, congressos, seminaris i cursos d'interès que ens feu arribar.
- Us quedarem agraïts de qualsevol comentari o suggeriment que vulgueu fer-nos.

Fitxa d'inscripció

Nom.....Cognoms.....

DNI..... Adreça.....

Codi Postal..... Localitat.....

Telf. -..... Correu electrònic

Quota Anual 5.000 PTA Estudiants 2.500 PTA (el 1r. any)

Dades per a la domiciliació

Banc o Caixa Codi Signatura:

Agència Codi

Nº. Compte

Data.....

També podeu fer l'ingrés al compte núm. 2100-0963-62-0200027465 de "la Caixa" que té l'Associació Catalana de Sociologia. Per qualsevol consulta truqueu-nos al tels.93-270 16 20/49, de 17 a 20 hores.